

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

7. října 2010*

Ve věci C-515/08,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen (Belgie) ze dne 3. listopadu 2008, došlým Soudnímu dvoru dne 26. listopadu 2008, v trestním řízení proti

Vítoru Manuelovi dos Santos Palhotovi,

Máριοvi de Moura Gonçalvesovi,

Fernandu Luisovi das Neves Palhotovi,

Termiso Limitada,

* Jednací jazyk: nizozemština.

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení J.N. Cunha Rodrigues, předseda senátu, A. Rosas, U. Löhmus (zpravodaj),
A. Ó Caoimh a A. Arabadžev, soudci,

generální advokát: P. Cruz Villalón,
vedoucí soudní kanceláře: M.-A. Gaudissart, vedoucí oddělení,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 25. února 2010,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za V. M. dos Santos Palhotu M. de Moura Gonçalves, F. L. das Neves Palhotu a společnost Termiso Limitada K. Stappersem, advocaat,
- za belgickou vládu L. Van den Broeck, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s V. Pertrym a H. Gilliamsem, advocaten,
- za dánskou vládu J. Bering Liisbergem a R. Holdgaardem, jako zmocněnci,

- za německou vládu M. Lummou a B. Kleinem, jako zmocněnci,

- za řeckou vládu K. Georgiadisem a I. Bakopoulosem, jakož i M. Michelogiannaki, jako zmocněnci,

- za francouzskou vládu G. de Berguesem a A. Czubinski, jako zmocněnci,

- za Evropskou komisi E. Traversou, W. Roelsem a I. V. Rogalskim, jako zmocněnci,

- za Kontrolní úřad ESVO B. Alterskjærem a O. Einarssonem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 5. května 2010,

vydává tento

Rozsudek

¹ Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 56 SFEU a 57 SFEU.

- 2 Tato žádost byla podána v rámci trestního řízení zahájeného státním zastupitelstvím proti Vítoru Manuelovi dos Santos Palhotovi, Máriovi de Moura Gonçalvesovi, Fernandu Luisovi das Neves Palhotovi, jakož i proti společnosti Termiso Limitada, se sídlem v Portugalsku (dále jen společně „obžalovaní v původním řízení“), zejména z důvodu, že ve vztahu k 53 portugalským pracovníkům vyslaným do Belgie opomněli vystavit individuální vyúčtování stanovené belgickými právními předpisy.

Právní rámec

Právní úprava Unie

- 3 Podle čl. 1 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/71/ES ze dne 16. prosince 1996 o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb (Úř. věst. 1997, L 18, s. 1; Zvl. vyd. 05/02, s. 431):

„Tato směrnice se vztahuje na podniky usazené v některém členském státě, které vysílají v rámci nadnárodního poskytování služeb v souladu s odstavcem 3 pracovníky na území jiného členského státu.“

4 Článek 3 odst. 1 první pododstavec uvedené směrnice stanoví:

„Členské státy zajistí, aby podniky uvedené v čl. 1 odst. 1 zaručovaly bez ohledu na právo rozhodné pro pracovní poměr pracovníkům vyslaným na jejich území pracovní podmínky týkající se dále uvedených záležitostí, které jsou v členském státě, ve kterém je práce vykonávána, stanoveny

- právními či správními předpisy

a/nebo

- kolektivními smlouvami nebo rozhodčími nálezy, které byly prohlášeny za všeobecně použitelné ve smyslu odstavce 8, jestliže se týkají činností uvedených v příloze:
 - a) maximální délky pracovní doby a minimální doby odpočinku,
 - b) minimální délka dovolené za kalendářní rok;
 - c) minimální mzda, včetně sazeb za přesčasy; tento bod se nevztahuje na doplňkové podnikové systémy zaopatření v důchodu,

- d) podmínky poskytování pracovníků, zejména prostřednictvím podniků pro dočasnou práci;

- e) ochrana zdraví, bezpečnosti a hygieny při práci,

- f) ochranná opatření týkající se pracovních podmínek těhotných žen nebo žen krátce po porodu, dětí a mladistvých,

- g) rovné zacházení pro muže a ženy a ostatní ustanovení o nediskriminaci.⁵

Vnitrostátní právní úprava

- ⁵ Článek 8 zákona ze dne 5. března 2002, kterým se provádí směrnice 96/71 a kterým se zavádí zjednodušený režim týkající se povinnosti podniků, které vysílají pracovníky do Belgie, uchovávat určité sociálněprávní dokumenty (*Belgisch Staatsblad* ze dne 13. března 2002, dále jen „zákon ze dne 5. března 2002“) stanoví, že zaměstnavatel, který splňuje podmínky uvedené v čl. 6b odst. 2 královského nařízení č. 5 ze dne 23. října 1978, které se týká povinnosti uchovávat sociálněprávní dokumenty (*Belgisch Staatsblad* ze dne 2. prosince 1978; dále jen „královské nařízení č. 5“), není povinen vystavit v období určeném na základě uvedeného odstavce mimo jiné vyúčtování stanovené článkem 15 zákona ze dne 12. dubna 1965 o ochraně odměny zaměstnanců (dále jen „vyúčtování“).

- 6 Článek 9 zákona ze dne 5. března 2002 vkládá do královského nařízení č. 5 kapitulu IIa obsahující zejména výše uvedený článek 6b, jenž představuje zjednodušený režim stanovený uvedeným zákonem (dále jen „zjednodušený režim“). Podle odstavce 1 uvedeného článku se pro účely dané kapitoly zaměstnavateli ve smyslu královského nařízení č. 5 rozumí ti, kteří na belgickém území zaměstnávají pracovníky, kteří buď obvykle pracují na území jedné nebo více zemí kromě Belgického království, nebo byli do zaměstnání přijati v jiné zemi než v Belgickém království.

- 7 Podle odstavce 2 téhož článku jsou zaměstnavatelé po určitou dobu zproštěni povinností vyhotovit a uchovávat sociálněprávní dokumenty stanovené v kapitole II královského nařízení č. 5, včetně individuálního vyúčtování stanoveného v jeho čl. 4 odst. 1 (dále jen „individuální vyúčtování“), pokud zaprvé zašlou před nástupem do zaměstnání dotčených zaměstnanců belgickým orgánům oznámení o vyslání (dále jen „předběžné oznámení o vyslání“), a zadruhé zpřístupní těmto orgánům kopie dokumentů stanovených právními předpisy země, v níž je zaměstnavatel usazen, přičemž tyto dokumenty musí být rovnocenné individuálnímu vyúčtování nebo vyúčtování mzdy (dále jen „rovnocenné dokumenty“).

- 8 Podle článku 2 královského nařízení ze dne 29. března 2002, kterým se stanoví způsoby provádění zjednodušeného režimu vystavování a uchovávání sociálněprávních dokumentů pro podniky, které vysílají pracovníky do Belgie a kterým se vymezují činnosti v oblasti stavebnictví uvedené v čl. 6 odst. 2 zákona ze dne 5. března 2002 (*Belgisch Staatsblad* ze dne 17. dubna 2002, dále jen „královské nařízení ze dne 29. března 2002“), se období uvedené v čl. 6b odst. 2 královského nařízení č. 5 stanoví v délce šesti měsíců od data nástupu do zaměstnání prvního pracovníka vyslaného do Belgie.

- 9 Podle článku 3 královského nařízení ze dne 29. března 2002 musí zaměstnavatelé pracovníků vyslaných do Belgie před nástupem pracovníka do zaměstnání zaslat orgánu pro dozor nad dodržováním sociálních zákonů dopisem, elektronickou poštou nebo faxem oznámení o vyslání v souladu s článkem 4 uvedeného nařízení. Uvedený orgán do pěti pracovních dnů od obdržení oznámení potvrdí, že oznámení přijal

a že oznámení vyhovuje požadavkům, a prostřednictvím výše uvedených sdělovacích prostředků zašle zaměstnavateli registrační číslo, přičemž k nástupu do zaměstnání může dojít až po dni oznámení registračního čísla. V opačném případě nemůže být zaměstnavatel zproštěn povinnosti vystavit a uchovávat sociálněprávní dokumenty stanovené zjednodušeným režimem.

- 10 Článek 4 královského nařízení ze dne 29. března 2002 stanoví, že oznámení o vyslání, jež musí být v souladu se vzorem uvedeným v příloze tohoto nařízení, obsahuje následující údaje:

- „1. Pokud jde o zaměstnavatele, který vysílá pracovníky do Belgie: příjmení, jméno, bydliště nebo obchodní firma a sídlo podniku, předmět jeho činnosti, adresa, telefonní a faxové číslo, elektronická adresa a identifikační nebo registrační číslo zaměstnavatele u příslušného orgánu sociálního zabezpečení[;]

2. pokud jde o pověřence či zmocněnce zaměstnavatele, u něhož jsou rovnocenné dokumenty uloženy podle čl. 5 [odst. 1] tohoto nařízení: příjmení, jméno, jméno podnikatele nebo obchodní firma, adresa, telefonní a faxové číslo a elektronická adresa;

3. pokud jde o jednotlivé pracovníky vyslané do Belgie: příjmení, jméno, bydliště, datum narození, osobní stav, pohlaví, státní příslušnost, adresa, telefonní číslo, číslo a druh průkazu totožnosti, datum uzavření pracovní smlouvy, datum zahájení práce v Belgii a vykonávaná funkce;

4. pokud jde o pracovní podmínky, které lze na vyslané pracovníky uplatnit: týdenní a denní pracovní doba;
 5. pokud jde o vyslání: povaha služeb poskytovaných v rámci vyslání, datum zahájení vyslání a předpokládaná délka vyslání, místo, kde budou práce prováděny;
 6. pokud jde o rovnocenné dokumenty: místo, kde jsou dostupné a kde se uchovávají, v souladu s článkem 5 tohoto nařízení.“
- 11 Článek 5 uvedeného nařízení se týká podmínek zpřístupnění a uchovávání rovnocenných dokumentů během doby zaměstnání pracovníků vyslaných do Belgie. Odstavec 1 tohoto článku stanoví, že po dobu šesti měsíců stanovenou v článku 2 musí být příslušnému orgánu pro dozor zpřístupněna kopie rovnocenných dokumentů. Tato kopie se nachází buď v místě výkonu práce pracovníka vyslaného do Belgie, nebo v místě belgického bydliště fyzické osoby, která uchovává dokumenty jako pověřenec či zmocněnec zaměstnavatele. V opačném případě musí zaměstnavatel vystavit a uchovávat individuální vyúčtování, jakož i vyúčtování mzdy. Podle čl. 5 odst. 2 musí zaměstnavatelé uchovat uvedenou kopii po dobu pěti let, a krom toho musí vystavit sociálněprávní dokumenty stanovené v kapitole II královského nařízení č. 5, jakož i vyúčtování mzdy.
- 12 Článek 6 královského nařízení ze dne 29. března 2002 se týká podmínek zpřístupnění a uchovávání rovnocenných dokumentů po skončení doby zaměstnání pracovníků vyslaných do Belgie. Stanoví, že po skončení daného období musí zaměstnavatelé zaslat doporučeným dopisem nebo předat oproti doručence, kopii rovnocenných

dokumentů, jakož i jejich seznam orgánu pro dozor nad dodržováním sociálních zákonů.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 13 Ze spisu, jakož i z písemného vyjádření belgické vlády vyplývá, že společnost Termiso Limitada pravidelně vysílala portugalské svářeče a montéry do loděnice společnosti Antwerp Shiprepair NV za účelem provedení prací na lodích. Při kontrole dané stavby uskutečněné dne 12. července 2004 orgán pro dozor zjistil, že na stavbě bylo zaměstnáno 53 portugalských zaměstnanců společnosti Termiso Limitada a že u žádného z těchto pracovníků nebylo podáno předběžné oznámení o vyslání. Navíc portugalský předák nebyl s to předložit žádný mzdový doklad.
- 14 Podle rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen orgán pro dozor shledal, že nebyly splněny podmínky stanovené zákonem ze dne 5. března 2002 ani podmínky stanovené směrnicí 96/71, takže bylo třeba uplatnit belgické právo sociálního zabezpečení týkající se sociálněprávních dokumentů, a zejména individuálního vyúčtování. Obžalovaní v původním řízení (první, druhý a třetí obžalovaný jako jednatelé a zaměstnanci Termiso Limitada a čtvrtá obžalovaná jako zaměstnavatelka a trestněprávně odpovědná právnická osoba) jsou obviněni z toho, že v období od 31. května do 13. července 2004 nevystavili individuální vyúčtování pro 53 výše uvedených pracovníků, a to v rozporu zejména s několika ustanoveními královského nařízení č. 5. Rovněž jsou obviněni z řady porušení belgické právní úpravy týkající se garantované minimální mzdy a odměny za práci přesčas.

- 15 Předkládající soud má za to, že možnost meritorně rozhodnout o porušení belgických právních předpisů o sociálním zabezpečení závisí na skutečnosti, zda zákon ze dne 5. března 2002, jehož nedodržení zakládá povinnost dosáhnout souladu s uvedenou právní úpravou, je slučitelný s články 56 SFEU a 57 SFEU.
- 16 Za těchto podmínek se rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Porušují článek 8 zákona ze dne 5. března 2002 a články 3, 4 a 5 královského nařízení ze dne 29. března 2002 (prováděcí nařízení) články [56 SFEU] a [57 SFEU], tím, že zahraničním zaměstnavatelům, kteří chtějí vysílat pracovníky, ukládají povinnost odevzdat předtím u orgánu pro dozor nad dodržováním sociálních zákonů oznámení o vyslání, jakož i zpřístupnit dokumenty, které jsou srovnatelné s belgickým individuálním vyúčtováním nebo vyúčtováním mzdy, [takže] přístup k belgickému pracovnímu trhu služeb je zamezen, nebo přinejmenším ztížen?“

K předběžné otázce

K přípustnosti

- 17 Belgická vláda tvrdí, že předběžná otázka je nepřijatelná, neboť se zakládá na nesprávném předpokladu, že zjednodušený režim je povinný, ačkoli zahraniční zaměstnavatelé vysílající pracovníky na belgické území mají rovněž možnost vystavit a uchovávat sociálněprávní dokumenty v souladu s belgickými právními předpisy.

- 18 V tomto ohledu i za předpokladu, že by uvedený soud považoval zjednodušený režim za povinný, postup podle článku 267 SFEU se podle ustálené judikatury zakládá na jasné dělbě činností mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem, přičemž Soudní dvůr je oprávněn rozhodovat pouze o výkladu nebo platnosti aktů Unie uvedených ve zmíněném článku. V tomto rámci nepřísluší Soudnímu dvoru, aby posuzoval výklad vnitrostátních ustanovení ani aby rozhodoval, zda je jejich výklad provedený vnitrostátním soudem správný (viz zejména rozsudek ze dne 18. ledna 2007, Auroux a další, C-220/05, Sb. rozh. s. I-385, bod 25 a citovaná judikatura).
- 19 Belgická a německá vláda dále tvrdí, že v předkládacím rozhodnutí nebyl vylíčen právní rámec ani vysvětlena spojitost mezi sporem v původním řízení a položenou otázkou. V tomto ohledu belgická vláda tvrdí, že se položená otázka netýká výkladu směrnice 96/71, jejíž použití je nicméně napadáno v uvedeném sporu. Belgická vláda rovněž pochybuje o užitečnosti výkladu článku 57 SFEU, neboť nebylo zpochybněno, že činnost prováděná v Belgii společností Termiso Limitada a jejími zaměstnanci představuje poskytování služeb.
- 20 Z ustálené judikatury vyplývá, že na otázky týkající se výkladu práva Unie položené vnitrostátním soudem v právním a skutkovém rámci, který tento soud vymezí v rámci své odpovědnosti a jehož správnost nepřísluší Soudnímu dvoru ověřovat, se vztahuje domněnka relevance. Soudní dvůr může odmítnout rozhodnutí o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem pouze tehdy, pokud jde zjevné, že žádaný výklad práva Unie nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také pokud Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (viz rozsudky ze dne 15. prosince 1995, Bosman, C-415/93, Recueil, s. I-4921, bod 61, a ze dne 23. prosince 2009, Spector Photo Group a Van Raemdonck, C-45/08, Sb. rozh. s. I-2073, bod 26).

- 21 V projednávané věci, jak vyplývá z bodů 14 a 15 tohoto rozsudku, umožňuje popis skutkového a právního rámce sporu v původním řízení obsažený v předkládacím rozhodnutí pochopit, že by podle názoru předkládajícího soudu v případě neslučitelnosti takové vnitrostátní právní úpravy, jako je zjednodušený režim, s ustanoveními SFEU týkajícími se volného pohybu služeb, obžalovaní v původním řízení neměli být trestáni za nedodržení povinnosti, kterou mají pouze v případě, že nevyužijí daného režimu, a to povinnosti vystavit individuální vyúčtování pro dotčené zaměstnance. Tento popis, třebaže je stručný, postačuje Soudnímu dvoru pro účely poskytnutí užitečné odpovědi na položenou otázku.
- 22 Krom toho neexistence žádosti o výklad směrnice 96/71 se nijak nedotýká pravomoci Soudního dvora odpovědět na předběžnou otázku v rozsahu, v jakém ustanovení práva Unie, jejichž výklad je požadován, jsou relevantní pro řešení sporu v původním řízení.
- 23 Z výše uvedeného plyne, že předběžná otázka je přípustná.

K věci samé

- 24 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda články 56 SFEU a 57 SFEU brání právní úpravě členského státu, která zaměstnavateli usazenému v jiném členském státě vysílajícímu pracovníky na území prvního členského státu ukládá, aby zaslal předběžné oznámení o vyslání a aby vnitrostátním orgánům zpřístupnil po dobu vyslání kopii dokumentů rovnocenných sociálněprávním či pracovněprávním dokumentům, jako je například individuální vyúčtování a vyúčtování mzdy, vyžadovaným právem prvního státu.

- 25 Ve svém vyjádření belgická vláda uvedla, že předkládající soud nepožaduje výklad směrnice 96/71. V tomto ohledu je třeba podotknout, že ačkoli zjednodušený režim slouží, jak tvrdí belgická vláda, ke kontrole dodržování, ze strany zaměstnavatelů vysílajících zahraniční pracovníky na belgické území, pracovních podmínek uvedených v čl. 3 odst. 1 prvním pododstavci směrnice 96/71, nespádají taková kontrolní opatření do působnosti uvedené směrnice ani nejsou na úrovni Evropské unie harmonizovány.
- 26 Cílem směrnice 96/71 je totiž koordinace vnitrostátních hmotněprávních předpisů týkajících se pracovních podmínek vyslaných pracovníků, nezávisle na doplňujících správních předpisech určených ke kontrole dodržování uvedených podmínek.
- 27 Z toho plyne, že uvedená opatření mohou být volně stanovena členskými státy za podmínky dodržení Smlouvy a obecných zásad práva Unie (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 18. července 2007, Komise v. Německo, C-490/04, Sb. rozh. s. I-6095, bod 19, a ze dne 18. prosince 2007, Laval un Partneri, C-341/05, Sb. rozh. s. I-11767, bod 60).
- 28 V projednávané věci je nesporné, že se spor v původním řízení týká podniku usazeného v členském státě, který za účelem poskytování služeb vysílá vlastní zaměstnance na časově omezenou dobu na stavbu nacházející se v jiném členském státě. Soudní dvůr přitom již shledal, že taková situace spadá do působnosti článků 56 SFEU a 57 SFEU (viz rozsudek ze dne 25. října 2001, Finalarte a další, C-49/98, C-50/98, C-52/98 až C-54/98 a C-68/98 až C-71/98, Recueil, s. I-7831, bod 20).

K existenci omezení volného pohybu služeb

- 29 Podle ustálené judikatury vyžaduje článek 56 SFEU nejen odstranění jakékoli diskriminace poskytovatele služeb z důvodu jeho státní příslušnosti, ale rovněž odstranění jakéhokoli omezení, byť uplatňovaného bez rozdílu jak na tuzemské poskytovatele, tak na poskytovatele z jiných členských států, je-li takové povahy, že může zakazovat činnosti poskytovatele usazeného v jiném členském státě, kde legálně poskytuje obdobné služby, být na překážku těmto činnostem nebo je činit méně atraktivními (viz zejména rozsudky ze dne 23. listopadu 1999, *Arblade a další*, C-369/96 a C-376/96, Recueil, s. I-8453, bod 33, a ze dne 21. září 2006, *Komise v. Rakousko*, C-168/04, Sb. rozh. s. I-9041, bod 36).
- 30 V této souvislosti je třeba uvést, že podle belgické vlády byl zjednodušený režim, který je předmětem sporu v původním řízení, zaveden zákonem ze dne 5. března 2002 po vydání výše uvedeného rozsudku *Arblade a další*. V bodě 3 výroku uvedeného rozsudku Soudní dvůr rozhodl, že články 56 SFEU a 57 SFEU brání tomu, aby členský stát uložil podniku usazenému v jiném členském státě a dočasně vykonávajícímu práci v prvním státě, aby vystavil sociálněprávní a pracovněprávní dokumenty, jako například individuální vyúčtování, pro každého vyslaného zaměstnance, ve formě požadované právní úpravou prvního státu, jestliže je sociálněprávní ochrana zaměstnanců, která by takové požadavky mohla odůvodnit, již zajištěna předložením sociálněprávních a pracovněprávních dokumentů, které uvedený podnik má v souladu s právní úpravou členského státu, v němž je usazen.
- 31 Z uvedeného zákona, jakož i z královského nařízení ze dne 29. března 2002 plyne, že po dobu šesti měsíců od data nástupu do zaměstnání prvního vyslaného pracovníka zprošťuje zjednodušený režim zaměstnavatele vysílajícího pracovníky na belgické území povinnosti vystavit zejména individuální vyúčtování a vyúčtování mzdy požadované belgickou právní úpravou, pokud zaměstnavatel zaprvé zašle belgickým

orgánům předběžné oznámení o vyslání a zadruhé uvedeným orgánům zpřístupní kopie rovnocenných dokumentů.

- 32 Pokud jde o časové omezení daného zproštění, jeho eventuálně omezující povaha není v projednávané věci posuzována, jelikož je nesporné, že vyslání dotčené ve věci v původním řízení trvalo méně než šest měsíců.
- 33 Pokud jde zaprvé o předběžné oznámení o vyslání, z článku 3 královského nařízení ze dne 29. března 2002, jakož i z vyjádření belgické vlády vyplývá, že na jedné straně musí belgické orgány potvrdit přijetí a soulad uvedeného oznámení do pěti pracovních dnů od jeho obdržení, a to tak že zaměstnavateli vysílaných pracovníků sdělí registrační číslo daného oznámení. Na straně druhé může být vyslání zahájeno až po takovémto sdělení, bez něhož nemůže zaměstnavatel využít zjednodušený režim.
- 34 Je nutno konstatovat, že postup popsany v předchozím bodě nelze kvalifikovat jako pouhý oznamovací postup. Jak zdůraznil generální advokát v bodě 70 stanoviska, pouhé předání informací orgánům hostitelského členského státu se tak spolu s potvrzením o přijetí mohou případně stát nástroji předběžného ověřování a povolování, která předcházejí samotnému zahájení poskytování určité služby. Vzhledem k tomu, že k uvedenému sdělení registračního čísla musí dojít před vysláním pracovníků zaměstnavatelem a číslo je sděleno až poté, co vnitrostátní orgány provedou kontrolu souladu předběžného oznámení o vyslání, je třeba mít za to, že tento postup má povahu správního povolovacího řízení (viz obdobně výše uvedený rozsudek Komise v. Rakousko, bod 41).

- 35 Přítom řízení, které poskytování služeb prostřednictvím pracovníků vyslaných na vnitrostátní území podnikem usazeným v jiném členském státě podmiňuje vydáním takového správního povolení, může představovat omezení volného pohybu služeb ve smyslu článku 56 SFEU (viz obdobně rozsudky ze dne 9. srpna 1994, Vander Elst, C-43/93, Recueil, s. I-3803, bod 15, a ze dne 19. ledna 2006, Komise v. Německo, C-244/04, Sb. rozh. s. I-885, bod 34).
- 36 Takový postup totiž může, zejména z důvodu lhůty stanovené pro vydání uvedeného sdělení registračního čísla, ztížit zamýšlené vyslání, a v důsledku toho i výkon činnosti zaměstnavatele vysílaných pracovníků spočívající v poskytování služeb, zejména jestliže konkrétní poskytování vyžaduje jistou rychlost jednání (viz v tomto smyslu výše uvedené rozsudky ze dne 19. ledna 2006, Komise v. Německo, bod 35, a Komise v. Rakousko, bod 39).
- 37 V tomto ohledu obžalovaní v původním řízení v písemných vyjádřeních zdůraznili, aniž to bylo zpochybněno, naléhavost poskytnutí služeb společnosti Antwerp Shiprepair NV, jež vyžadovala co nejrychlejší zahájení práce po uzavření příslušné smlouvy. Belgická vláda přitom v odpověď na otázku Soudního dvora na jednání konstatovala, že zjednodušený režim pro naléhavá vyslání neumožňuje žádné výjimky z postupu popsaného v bodě 34 tohoto rozsudku pro naléhavé vyslání.
- 38 Není podstatné, jak rovněž zdůraznila belgická vláda na jednání, že sdělení registračního čísla bývá v praxi zaměstnavateli vysílaných pracovníků zasláno dva nebo tři dny po obdržení předběžného oznámení o vyslání, jelikož zaměstnavatel nemůže předem vyloučit nutnost vyčkat před vysláním nejméně pět pracovních dnů stanovených zjednodušeným režimem pro zaslání sdělení registrace. Možnost takového čekání může jak zaměstnavateli, tak příjemci služeb spočívajících ve vyslání pracovníků,

takové poskytování služeb ztížit, nebo přinejmenším činit méně atraktivním, zejména pokud je naléhavé povahy.

- 39 Krom toho postup popsany v bodě 33 tohoto rozsudku je určujícím prvkem zjednodušeného režimu, neboť jak vyplývá z článku 3 královského nařízení ze dne 29. března 2002, zaměstnavatel, který vyšle pracovníky na belgické území, aniž obdrží registrační číslo svého předběžného oznámení o vyslání, se nemůže ve vztahu k tomuto vyslání omezit na držení rovnocenných dokumentů, jak stanoví zjednodušený režim, ale musí vystavit belgické sociálněprávní dokumenty, jako například individuální vyúčtování a vyúčtování mzdy.
- 40 Z toho plyne, že požadavek zaslání předběžného oznámení o vyslání, jakož i sdělení registračního čísla daného oznámení, jak stanoví zjednodušený režim, představuje omezení volného pohybu služeb ve smyslu článku 56 SFEU.
- 41 Tento závěr nemůže být zpochybněn ani zjištěním belgické vlády, že zjednodušený režim je volitelný v tom smyslu, že se zaměstnavatel zamýšlející vyslat pracovníky na belgické území nemusí tomuto režimu podříditi, a v takovém případě musí vystavit a uchovávat výše uvedené belgické sociálněprávní dokumenty. Jak je připomenuto v bodě 30 tohoto rozsudku, Soudní dvůr již ve výše uvedeném rozsudku Arblade a další rozhodl, že taková povinnost není sama o sobě v souladu s volným pohybem služeb. Ze spisu navíc plyne, že v případě belgických právních předpisů dotčených ve věci v původním řízení jsou za nedodržení takové povinnosti ukládány trestní sankce.
- 42 Pokud jde zadruhé o povinnosti uložené články 5 a 6 královského nařízení ze dne 29. března 2002 zaměstnavatelům pracovníků vyslaných na belgické území, především zpřístupnit kopie rovnocenných dokumentů belgickým orgánům, buď v místě výkonu práce v Belgii, nebo v místě belgického bydliště pověřence či zmocněnce zaměstnavatele, dále po skončení vyslání zaslat tyto kopie, jakož i seznam rovnocenných

dokumentů belgickým orgánům, a konečně uchovat po skončení šestiměsíční lhůty kopie rovnocenných dokumentů pro uvedené orgány na jednom z popsaných míst po dobu pěti let, nelze bez dalšího vyloučit, že tyto povinnosti s sebou nesou dodatečné náklady, jakož i administrativní a finanční zátěž pro podniky usazené v jiném členském státě, takže tyto podniky nejsou z hlediska hospodářské soutěže v postavení rovnocenném postavení podniků zaměstnávajících osoby obvykle pracující na belgickém území.

- 43 Ačkoli belgická vláda uvedla, že povinnost uchovávat kopie rovnocenných dokumentů pro belgické orgány po dobu pěti let po skončení vyslání se nevztahuje na vyslání kratší šesti měsíců, jako je vyslání dotčené ve věci v původním řízení, nic to nemění na tom, že nepředložila žádný argument ve vztahu k ostatním dvěma povinnostem. Dokonce připustila, že nelze vyloučit, že dotčená ustanovení mohou představovat omezení volného pohybu služeb ve smyslu článku 56 SFEU.
- 44 Za těchto okolností je třeba dospět k závěru, že tyto povinnosti představují omezení volného pohybu služeb.

K odůvodnění omezení volného pohybu služeb

- 45 Podle ustálené judikatury vnitrostátní právní úprava oblasti, která nebyla na úrovni Unie harmonizována a která se bez rozdílu uplatňuje na všechny osoby nebo podniky vykonávající činnost na území dotčeného členského státu, může být odůvodněná, i přes svůj omezující účinek na volné poskytování služeb, pokud odpovídá naléhavému

důvodu obecného zájmu, jenž již není chráněn pravidly, kterým poskytovatel služeb podléhá v členském státě, kde je usazen, je způsobilá zaručit uskutečnění cíle, který sleduje, a nepřekračuje meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné (viz výše uvedené rozsudky Arblade a další, body 34 a 35, jakož i Komise v. Rakousko, bod 37).

- 46 Jak je uvedeno v bodě 25 tohoto rozsudku, zjednodušený režim slouží podle belgické vlády ke kontrole dodržování, ze strany zaměstnavatelů vysílajících zahraniční pracovníky na belgické území, zejména pracovních podmínek uvedených v čl. 3 odst. 1 směrnice 96/71. Sleduje tak cíl obecného zájmu spočívající v sociálněprávní ochraně pracovníků.
- 47 V tomto ohledu Soudní dvůr opakovaně rozhodl, že mezi naléhavé důvody obecného zájmu, které mohou odůvodnit omezení volného pohybu služeb, patří ochrana pracovníků (viz zejména výše uvedené rozsudky Arblade a další, bod 36; Finalarte a další, bod 33, jakož i ze dne 21. října 2004, Komise v. Lucembursko, C-445/03, Sb. rozh. s. I-10191, bod 29).
- 48 Soudní dvůr rovněž členským státům přiznal možnost kontrolovat dodržování vnitrostátních ustanovení a ustanovení práva Unie v oblasti poskytování služeb a připustil opodstatněnost kontrolních opatření nezbytných ke kontrole dodržování požadavků odůvodněných veřejným zájmem (viz v tomto smyslu výše uvedené rozsudky Arblade a další, bod 38, a ze dne 19. ledna 2006, Komise v. Německo, bod 36).
- 49 Je tedy třeba přezkoumat, zda taková opatření, jako jsou opatření obsažená ve zjednodušeném režimu, umožňují zajistit dosažení cíle spočívajícího v ochraně pracovníků a zda nejdou nad rámec toho, co je k jeho dosažení nezbytné.

- 50 Pokud jde zaprvé o předběžné oznámení o vyslání, belgická vláda tvrdí, že oznámení umožňuje příslušným orgánům výkon účinné kontroly podmínek odměňování a pracovních podmínek v rámci vyslání pracovníků do Belgie. Na jednání belgická vláda upřesnila, že v případě neexistence takového oznámení nemohou belgické orgány kontrolovat datum zahájení vyslání do Belgie, neboť rovnocenné dokumenty takové informace neposkytují.
- 51 V tomto ohledu již Soudní dvůr rozhodl, že povinnost uložená zaměstnavateli usazenému v jiném členském státě oznámit před vysláním místním orgánům přítomnost jednoho nebo několika vyslaných pracovníků v zaměstnaneckém poměru, předpokládanou dobu pobytu a službu nebo služby, jejichž poskytování je důvodem pro vyslání, představuje stejně účinné, ale méně omezující opatření, než je pracovní povolení, předběžná kontrola nebo schválení vyslání. Taková povinnost těmto orgánům umožňuje kontrolovat dodržování předpisů v oblasti sociálního zabezpečení a odměňování hostitelského členského státu po dobu vyslání při zohlednění povinností, které již jsou danému zaměstnavateli uloženy na základě předpisů práva sociálního zabezpečení platných v členském státě původu (viz výše uvedené rozsudky Komise v. Lucembursko, bod 31; ze dne 19. ledna 2006, Komise v. Německo, bod 45, a Komise v. Rakousko, bod 52).
- 52 Z toho plyne, že ačkoli se zdá, že předběžné oznámení o vyslání je vhodným prostředkem ke sdělení belgickým orgánům informací uvedených v bodě 50 tohoto rozsudku, postup registrace a sdělení, na jehož základě má uvedené oznámení, jak je uvedeno v bodě 34 tohoto rozsudku, povahu správního povolovacího řízení, jde nad rámec toho, co je nezbytné pro zajištění ochrany vyslaných pracovníků.
- 53 Z judikatury připomenuté v bodě 51 tohoto rozsudku totiž plyne, že předběžné oznámení vzhledem k tomu, že umožňuje kontrolovat dodržování právních předpisů

hostitelského členského státu v oblasti sociálního zabezpečení a odměňování po dobu vyslání, představuje přiměřenější opatření k dosažení daného cíle než povolení či předběžná kontrola. V tomto ohledu sama belgická vláda neuvádí, že by zjednodušený režim měl jiný účel, než je účinná kontrola podmínek odměňování a pracovních podmínek vyslaných pracovníků po dobu vyslání.

54 Avšak vzhledem k tomu, že požadavek předchozího oznámení zůstává přiměřeným opatřením k umožnění nezbytných kontrol a zabránění podvodům, správní orgán by měl zaměstnavateli vysílajícímu pracovníky na belgické území dát možnost předložit důkaz, že učinil oznámení obsahující všechny požadované informace.

55 Pokud jde zadruhé o dokumenty rovnocenné individuálnímu vyúčtování a vyúčtování mzdy, belgická vláda ve svém písemném vyjádření uvádí, že individuální vyúčtování uvádí služby poskytnuté pracovníkem, jakož i příslušnou odměnu a že vyúčtování mzdy uvádí způsob výpočtu této odměny s ohledem na počet odpracovaných hodin a dny volna, jakož i srážky ze mzdy.

56 Krom toho, jak je uvedeno v bodě 42 tohoto rozsudku, z článků 5 a 6 královského nařízení ze dne 29. března 2002 plyne, že zaměstnavatel pracovníků vyslaných na belgické území musí belgickým orgánům zpřístupnit kopie rovnocenných dokumentů buď v místě výkonu práce v Belgii, nebo v místě belgického bydliště pověřence či zmocněnce zaměstnavatele. Po skončení vyslání musí být tyto kopie, jakož i seznam rovnocenných dokumentů zaslány belgickým orgánům.

- 57 Zdá se, že uchovávání kopie rovnocenných dokumentů, jak jsou popsány v bodě 55 tohoto rozsudku, umožňuje příslušným orgánům kontrolovat dodržování pracovních podmínek stanovených v čl. 3 odst. 1 směrnice 96/71 ve vztahu k vyslaným pracovníkům, a tudíž zajišťovat jejich ochranu.
- 58 Krom toho z ustálené judikatury vyplývá, že v rozsahu, v jakém jsou informace poskytnuté dokumenty o vyslaných pracovnících, jež jsou požadovány právní úpravou státu usazení, jako celek dostačující k umožnění nezbytných kontrol v hostitelském členském státě, představuje méně omezující prostředek k zajištění sociálněprávní ochrany uvedených pracovníků, než je vystavení dokumentů v souladu s právní úpravou hostitelského státu, předložení těchto dokumentů nebo jejich kopie v přiměřené lhůtě, pokud nejsou tyto dokumenty nebo jejich kopie k dispozici v místě práce nebo na přístupném a jasně určeném místě na území hostitelského členského státu (viz v tomto smyslu výše uvedené rozsudky Arblade a další, body 64 až 66, a Finalarte a další, bod 74).
- 59 Soudní dvůr rovněž rozhodl, že povinnost zaslat na konci vyslání dokumenty, které musí zaměstnavatel vystavit na základě právní úpravy členského státu, kde je usazen, nebo jejich kopie vnitrostátním orgánům hostitelského členského státu, které je mohou kontrolovat a případně uchovávat, představuje méně omezující prostředek k zajištění kontroly dodržování právní úpravy týkající se ochrany pracovníků, než je povinnost zaměstnavatele uchovávat uvedené dokumenty na území uvedeného státu po skončení vyslání (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Arblade a další, bod 78).
- 60 S ohledem na výše uvedené se zdá, že taková opatření jsou přiměřená cíli spočívajícímu v ochraně pracovníků.

61 Je tedy třeba na položenou otázku odpovědět takto:

- Články 56 SFEU a 57 SFEU brání právní úpravě členského státu, která pro zaměstnavatele usazeného v jiném členském státě vysílajícího pracovníky na území prvního státu stanoví povinnost zaslat vnitrostátním orgánům předběžné oznámení o vyslání v rozsahu, v němž je zahájení zamýšleného vyslání podmíněno sdělením uvedenému zaměstnavateli registračního čísla daného oznámení a v němž mají vnitrostátní orgány uvedeného prvního státu na uskutečnění tohoto sdělení lhůtu pěti pracovních dnů ode dne obdržení oznámení.

- Články 56 SFEU a 57 SFEU nebrání právní úpravě členského státu, která pro zaměstnavatele usazeného v jiném členském státě vysílajícího pracovníky na území prvního státu stanoví povinnost zpřístupnit jeho vnitrostátním orgánům po dobu vyslání kopie dokumentů rovnocenných sociálněprávním či pracovněprávním dokumentům vyžadovaným právem prvního státu, jakož i jejich zaslání uvedeným orgánům po uplynutí této doby.

K nákladům řízení

- 62 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

Články 56 SFEU a 57 SFEU brání právní úpravě členského státu, která pro zaměstnavatele usazeného v jiném členském státě vysílajícího pracovníky na území prvního státu stanoví povinnost zaslat vnitrostátním orgánům předběžné oznámení o vyslání v rozsahu, v němž je zahájení zamýšleného vyslání podmíněno sdělením uvedenému zaměstnavateli registračního čísla daného oznámení a v němž mají vnitrostátní orgány uvedeného prvního státu na uskutečnění tohoto sdělení lhůtu pěti pracovních dnů ode dne obdržení oznámení.

Články 56 SFEU a 57 SFEU nebrání právní úpravě členského státu, která pro zaměstnavatele usazeného v jiném členském státě vysílajícího pracovníky na území prvního státu stanoví povinnost zpřístupnit jeho vnitrostátním orgánům po dobu vyslání kopie dokumentů rovnocenných sociálněprávním či pracovněprávním dokumentům vyžadovaným právem prvního státu, jakož i jejich zaslání uvedeným orgánům po uplynutí této doby.

Podpisy.